

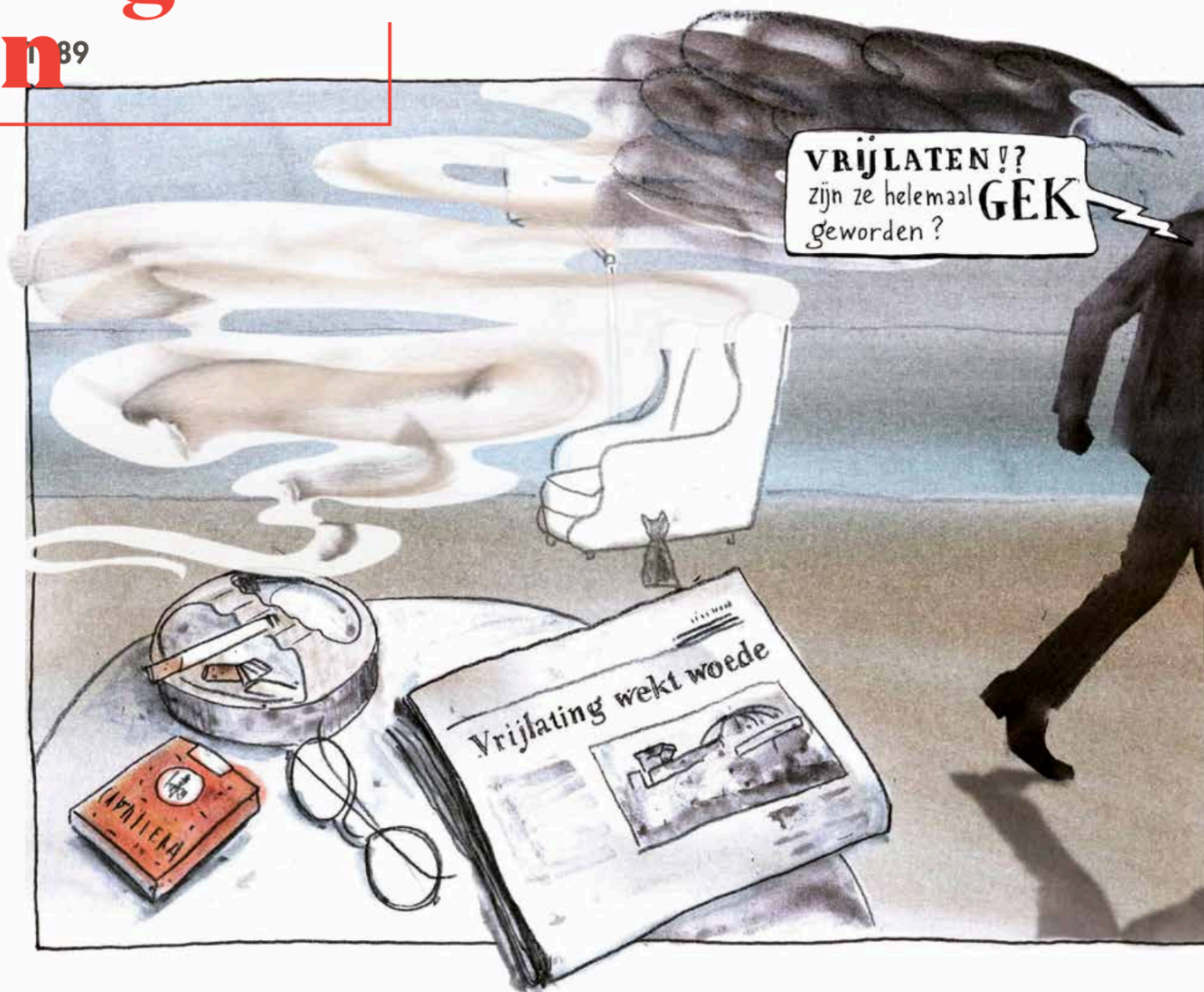
Verzwegen lijden

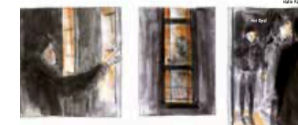
1939

HET ZWIJGEN VAN JAAP Nederlandse dwangarbeiders die in nazi-Duitsland, Polen of de Baltische staten tewerk waren gesteld, konden bij hun thuiskomst in 1945 op weinig sympathie rekenen. Terwijl ze vaak de vreselijkste dingen hadden meegemaakt. Dus zwegen de mannen maar, soms een leven lang. De schoonvader van tekenaar Monique van Dongen was zo'n dwangarbeider. Toen hij op hoge leeftijd alsnog begon te praten, besloot ze diens verhaal als graphic novel te vertellen. In *Het zwijgen van Jaap* vraagt een kleinkind aan haar opa of die zijn oorlogsherinneringen met haar wil delen voor een werkstuk. Voor het kind is de oorlog lang niet zo beladen als voor haar moeder. En opa treft voor het eerst een geïnteresseerd gehoor. Tot in detail komen zijn herinneringen boven. Arrestatie en de vernederingen van Kamp Amersfoort. Loopgraven aanleggen in Riga. Een dodenmars onder de Russen. Mooi is hoe Van Dongen laat zien hoe pijnlijk het zwijgen is, en dat je zelfs op hoge leeftijd schoon schip kunt maken. Het boek besluit met een uitgebreide terugblik op deze SS-Frontarbeider. Nu niet langer een vergeten groep slachtoffers.

Het zwijgen van Jaap van Monique van Dongen wordt uitgegeven door Oogachtend.

Zeit, maart 1993

Wie, die is een mooi gezicht.

Ja, maar nu heb ik 'n vriendin, maar ik heb niet die vriendin.

